

VOORWOORD

Een nieuwe jaargang, een nieuwe redactie en Groniek nummer 102, met als thema *Drank*.

Drank staat ook in deze tijd weer behoorlijk in de belangstelling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de anti-alcoholcampagnes van de overheid. Het is niet de eerste keer dat drank een dubieuze rol in de geschiedenis vervult. Drank zou dan ook voor de historicus een vanzelfsprekend onderwerp moeten zijn. Dit blijkt echter niet het geval, wanneer de historicus zich in het onderwerp gaat verdiepen. Vele groten der aarde blijken zich over drank te hebben uitgesproken, of zich erin te hebben verdiept. Onderwerp van serieuze historische studies is drank echter zelden geweest. Reden voor Groniek om u bij dezen een reeks artikelen te presenteren waarin een aantal aspecten van drank in de geschiedenis belicht worden.

De Oudheid is vertegenwoordigd in drie artikelen. Als eerste een algemeen overzicht over drank in de oudheid, en vooral wijn, samengesteld door de vakgroep Oude Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Groningen. Het artikel is in iets gewijzigde vorm opgenomen. Herman Hindriks leverde een bijdrage over het *symposion*, drinkgelag en literair dispuut in het oude Griekenland, dat in ons culturele erfgoed in enigszins gewijzigde vorm nog haar voortgang vindt in het symposium. Dr. E. van der Vliet geeft een interessante visie op drank als cultuurgoed, waarvan het gebruik in verschillende tijden de structuur van die tijd weerspiegelt. Dit geldt voor de oude Perzen, Grieken, Romeinen en Galliërs: vier verschillende culturen, waarin de waardering voor drank varieërde van statussymbool tot handelsgoed.

Ook in de Middeleeuwen was drank een alledaags gebruiksartikel. Het blijkt, dat het feit dat water een gevaarlijke drank was, listig werd omzeild door het transformeren daarvan in iets anders, en beters. Elia

Hattinga van 't Sant beschrijft het bereiden en nuttigen van drank en drankjes, en vertelt over de receptuur hiervan.

Over brouwen, brouwers en bier in het algemeen gaat het artikel van Tjakko Kars. Hierin beschrijft hij de groei, bloei en het verval van de bereiding van deze volksdrank nummer één, en van het met de bereiding bezig zijnde gilde. De beschrijving van Kars is representatief voor een soortgelijke ontwikkeling in de meeste steden van de Nederlanden.

Een geheel ander onderwerp belicht B.M. Telders in zijn artikel, namelijk de juridische aspecten van de 'oenologie'. Deze studie kijkt naar een vaak vergeten aspect: de wettelijke eisen aan een produkt, namelijk het verplichtende van de tekst op een etiket. Een meer algemeen artikel is het verslag van het gesprek dat twee redactieleden hadden met dr. G.H. Jansen. Jansen geeft een overzicht van één van de meest geliefde afzetpunten van drank, de *Eeuwige Kroeg*, en haar ontwikkeling.

Drank is er niet alleen om te drinken, maar sinds eeuwen voor sommige mensen ook om het juist niet te drinken. De huidige anti-alcoholcampagne is hiervan een fraai voorbeeld. In de V.S. van de twintiger jaren was de tendens tot bestrijding nog veel sterker. Dit leidde tot de befaamde periode van de 'drooglegging'. Het artikel van prof. R. Maddox geeft een interessant overzicht hiervan. Piet Wielsma behandelt de anti-drankbeweging in Nederland. Deze heeft ook hier welig getierd, en Wielsma geeft een nauwkeurig beeld van de groeperingen die hier ten lande de drankduivel wensten uit te bannen. Daarnaast geeft hij enkele feiten die het eventuele succes van de verschillende campagnes aangeven. Deze feiten beslaan de periode van 1820 tot in onze tijd.

Helaas is één van de auteurs door onvoorziene omstandigheden er niet in geslaagd, zijn beloofde bijdrage op tijd af te krijgen. Mogelijk zullen wij dit artikel in één van onze volgende uitgaven alsnog publiceren.

De redactie wil graag een woord van dank uitspreken aan haar voorgangers, in het bijzonder aan Rob Verhoeve en drs. Coen van Zwol, die ons wegwijs hebben gemaakt in de organisatorische en administratieve wirwar, die komt kijken bij het uitbrengen van dit blad.

De redactie hoopt met dit nummer een interessante bijdrage te hebben geleverd aan de historische benadering van het thema *Drank*. We hopen u ook in de toekomst van een aantal goede Gronieken te voorzien en wensen u met dit nummer veel leesplezier.